

ניצחון (Victory):

סמינריון בחירה למב"ל מ"ז

ד"ר אור ברק

מטרת הסמינריון: בחינה מחודשת, עדכנית ורלוונטית למונח 'ניצחון'.

מוטו: בְּחַיִל, בְּכַח וּבְרוּחַ ה' לומד-מנצח' מבטיח את 'נצח ישראל'.

מתודולוגיה לימודית: הסמינריון יתבסס על תיאוריות והמשגות של המונח ניצחון שיוצגו תוך שימוש בטכניקות של חשיבה יצירתית ('מחוץ לקופסה'), סיעורי מוחות (Brainstorming) ותרגילי המחשה אישיים וקבוצתיים. עבודת הגמר תתבסס על קריאה ביקורתית של הספר 'השתנות תחת אש'.

לכל שיעור נלוות ביבליוגרפיה מחקרית מותאמת, להשלמת הרקע התיאורטי העומד מאחורי כל כלי יישומי, המתורגל בכיתה.

מספר שיעור	תאריך ושעה	שם השיעור	פירוט	דוגמאות לתרגילים אישיים/קבוצתיים, ועזרי לימוד נוספים
1	25.02.20 13:00-16:15	ניצחון כזהות	* סולם הערכה עצמית (מבוסס על הסוציולוג מוריס רוזנברג). * היסודות להערכה עצמית מנצחת. * האמצעים והכלים לפיתוח הערכה עצמית מנצחת. * הרגלים מנצחים. * דה ז' וו לניצחון. * מנטליות של ביצועים	סדרת תרגילים אינטרוספקטיביים אישיים , ("מבססי זהות"), שתכליתם: ניצחון – בשום תחום-לא יגיע ללא הערכה עצמית מנצחת. תרגיל קבוצתי: יצירת זהות ראשונית למונח 'ניצחון' + הצגת תוצרים בכיתה.
		חשיבה יצירתית מזרזת ניצחון	* ששת המרכיבים להנעת תהליכי חשיבה יצירתיים (מבוסס על טינה סליג, ראש המחלקת ליזמות וחדשות, אוני' סטנפורד) * הרחבת הגבולות.	סדרה של תרגילים קבוצתיים ("ניסיונות פריצה"). תרגול: איך למקסם את סיעורי המוחות? צפייה בסרטון: נאום ההשראה של סטיב ג'ובס (כ-15 דקות).
2	26.02.20 08:30-12:00	מ'מקור המונח ניצחון' ועד 'איך יראה הניצחון במלחמה הבאה?'	* מהו 'ניצחון'? * מהו 'ניצחון צבאי' (Decisive Victory) * השגת ניצחון צבאי. (מבוסס על מחקרים ממרכזי הביטחון הלאומיים בארץ ובארה"ב).	תרגיל קבוצתי: סיעורי מוחות לשאלות מיקוד.
		מה בין הכרעה לניצחון?	* עיונים וסוגיות במונח ההכרעה של ישראל * ניצחון והכרעה במלחמות המודרניות והפוסט מודרניות. * הממד המדיני של ההכרעה הצבאית.	תרגיל המחשה: הורדת ידיים. תרגיל קבוצתי: מתעדכנים במונחים או מעדכנים את המונחים? + הצגת תוצרים בכיתה, כתשתית לסיעורי מוחות.

<p>תרגיל אישי: דמיינו שקבלתם העלה בדרגה וזכיתם בתפקיד אחד מעל – מקדו את האתגר שלכם בטכניקת MindMaps (נלמד בכיתה) והציגו דפי"נ.</p> <p>תרגיל קבוצתי: דמיינו שאתם כעת עובדים אצל 'המתחרה' ותפקידכם לתקוף את צה"ל. + הצגת תוצרים בכיתה.</p>	<p>* חמש דוגמאות היסטוריות על הקשר בין בניין כוח צופה עתיד לניצחונות בשדה הקרב. (Margin of Victory).</p> <p>* קריטריונים ארגוניים להובלת הניצחון הבא.</p>	<p>בואו נבין את מקגרור</p>	<p>04.03.20 08: 30-12: 00</p>	<p>3</p>
<p>סיעורי מוחות: נקודות לביקורת וחשיבה מעמיקה ב'השתנות תחת אש' + מיון, מיפוי וחלוקת משימות לעבודת הגמר.</p>	<p>* 'השתנות תחת אש' * מלחמת ספרד- אמריקה כפרנס למלחמת לבנון השנייה וליצוק איתן'. * התקפה ללא התרעה * שינוי כיוזמה * אזרחית מול שינוי כיוזמה צבאית. * התקפה טקטית ומערכתית יעילה. * אפקט ההפתעה – יתרונות וחסרונות.</p>	<p>בואו נתעמת עם מקגרור</p>		
<p>תרגיל קבוצתי: יצירת גרפים הבוחנים 'התבדרות במחיר ניצחון' ו'ניצחון שמרנות' + הצגת תוצרים בכיתה כתשתית לסיעורי מוחות.</p>	<p>* עלות מול תועלת: הפחד לגעת בקודש הקודשים – 'הערכים'. * רוח צה"ל: תומכת או מכשילה את הניצחון הבא?</p>	<p>רוח צה"ל: 'רוח מעכבת ערכים' או 'ערכים מעכבי רוח'?</p>	<p>11.03.20 08: 30-12: 00</p>	<p>4</p>
<p>תרגיל קבוצתי: ליטוש ערכי: בחינה מחודשת לערכי צה"ל (השמטות, תוספות, שינויים מתבקשים, אדפטציות) + הצגת תוצרים בכיתה, כתשתית לסיעורי מוחות.</p>	<p>* דבקות במשימה ו/או חתירה לניצחון בראי מלחמות העבר והעימותים העכשוויים. * מאפייני החברה הישראלית בהקשר לצה"ל – השוואה בין תקופת היישוב והיום.</p>	<p>דבקות במשימה ו/או חתירה לניצחון</p>		
<p>תרגיל קבוצתי: משימת ספורט תחרותית – באמצעות חשיבה מחוץ לקופסה ובאמצעות Creative Confidence. (למשל: קבוצה ראשונה שמצליחה להרים כדור טניס באמצעות חבל בלבד, ולמקמו מעל קונוס).</p>	<p>* האולימפוס מלפנה"ס ועד היום. * ניצחון אישי (מדליה, גביע, עמידה על הפודיום, שפת הגוף של הניצחון) מול ניצחון קולקטיבי (המנון, דגל, השתקפות התהילה – reflected glory).</p>	<p>אתנחתא ספורטיבית או: איך נראה ניצחון בספורט?</p>	<p>17.03.20 13: 00-16: 15</p>	<p>5</p>

<p>הרצאת האורח: המדליסט הפארא- אולימפי נועם גרשוני (טייס קרב, שנפצע אנושות במלחמת לבנון השנייה. תהליך שיקומו נחשב לנס רפואי. בשנת 2012 זכה במדליית זהב באולימפיאדת הנכים).</p>	<p>* ככה עושים את זה</p>	<p>ניצחון ספורטיבי – לא רק כהשראה</p>		
<p>תרגיל קבוצתי: הסקת מסקנות מסקר תודעת ניצחון בציבור + הצגת תוצרים בכיתה, כתשתית לסיעורי מוחות.</p>	<p>* תודעה מתפתחת: ממלחמת לבנון הראשונה ועד מלחמת לבנון השנייה וממלחמת לבנון השנייה ועד היום.</p>	<p>תודעת ניצחון</p>	<p>18.03.20 08: 30-12: 00</p>	<p>6</p>
<p>הרצאת אורח: שלו חוליו – מייסד NSO (פיתוח תוכנות ללוחמת סייבר ולריגול דיגיטלי).</p>	<p>* מודיעין במלחמת יום הכיפורים. * האם ידיעת זהב בהכרח מקדמת ניצחון?</p>	<p>תודעת ניצחון במודיעין ובסייבר</p>		
<p>תרגיל המחשה: משוך בחבל – סימול הניצחון תרגיל קבוצתי: עריכות לתמונות ניצחון + הצגת תוצרים בכיתה, כתשתית לסיעורי מוחות.</p>	<p>* אין סימול - אין ניצחון. * בחינת סמלי ניצחון ועמידה על כוחם. * ללמוד מהאויב: איך מסמלים ניצחון נכון.</p>	<p>איך מסמלים ניצחון במלחמה?</p>	<p>24.03.20 13: 00-16: 15</p>	<p>7</p>
<p>הרצאת אורח: סא"ל (מיל') תומר בוהדנה (שסימל V לאחר פציעה אנושה במלחמת לבנון השנייה).</p>	<p>* תמונת ניצחון – מיוסף טרומפלדור במדי קצין הצבא הרוסי ועד תומר בוהדנה במלחמת לבנון השנייה.</p>	<p>תמונת ניצחון</p>		
<p>תרגילים קבוצתיים: תרגילי רטוריקה בסיסיים.</p>	<p>* מבוא לרטוריקה האריסטוטלית. * תודעה סמנטית.</p>	<p>ניצחון הסברתי: מה תועיל התודעה בלי הסמנטיקה?</p>	<p>25.03.20 08: 30-12: 00</p>	<p>8</p>
<p>צפייה בסרטי תדרוך לפני יציאה למשימות. תרגיל קבוצתי: עריכת כישלונות רטוריים לניצחונות + הצגת תוצרים בכיתה. צפייה בסרטון: סיעור מוחות (כ-7 דקות). תרגיל רטורי למקדמים: סיעורי מוחות אינטנסיביים בספרינטים: קבוצה מול קבוצה.</p>	<p>* התקשורת בין ניצחון להכרעה. * ניצחון בחזית ההסברתית. * הרשתות החברתיות כפלטפורמה הסברתית. * נאום הניצחון של צירציל * "הנאום המגומגם" של לוי אשכול, 1967</p>	<p>איך נהפוך הפסד רטורי לניצחון רטורי?</p>		

<p>צפייה בסרט התייעודי על משה ארוך. (כ-15 דקות).</p> <p>תרגיל קבוצתי: איך נראה ניצחון בשואה? (משה ארוך)</p> <p>תרגיל קבוצתי: איך נראה ניצחון בתנ"ך? (מלחמת דבורה – סיסרא).</p>	<p>* אונסק"ו הכריז על דפי העד של יד ושם כ'אוסף זיכרון עולם': משמעות ודיון.</p> <p>* יה' צבאות': משמעות ודיון.</p>	<p>ניצחון הרוח: פרטי וקולקטיבי</p>	<p>31.03.20 13:00-16:15</p>	<p>9</p>
<p>תרגיל קבוצתי: 'כהות הפרט מול חידוד הקולקטיבי' – קבוצת חשיבה בעד/נגד + הצגת תוצרים בכיתה.</p> <p>הרצאת אורח: ד"ר עפר זרורי – מייסד אתר 'גבורה' (gvura).</p>	<p>* היכרות תיאורטית עם המושגים.</p> <p>* עיטורים וצל"שים: אישיים וקולקטיביים.</p> <p>* זיכרון קולקטיבי כתוצר ניצחון: משמעות והשלכות.</p>	<p>ניצחון כחלק ממורשת לאומית ומחיר הזיכרון הקולקטיבי בחברה הישראלית</p>		
<p>מרתון פרזנטציות – הכנה לתוצרי סיום סמינריון: מושתת על נושאים שונים ב'השתנות תחת אש'.</p>	<p>תרגיל סיכום סמינריון ניצחון</p>	<p>מנצחים במשימת הרמטכ"ל</p>	<p>01.04.20 08:30-12:00</p>	<p>10</p>

חלופות אופציונליות:

דוגמאות לתרגילים אישיים/קבוצתיים, ועזרי לימוד נוספים	פירוט	שם השיעור	תאריך ושעה	מספר שיעור
	<p>* דיאלקטיקה מלחמתית בעל המלחמה.</p> <p>* שלושת הקטבים בהבנת המלחמה (המלחמה כהמשך מדיניות, מקריות וכאוטיות במלחמה, השפעת האדם על המלחמה).</p>	<p>בואו נתעמת עם קלאוזביץ</p>		
<p>תרגיל קבוצתי: התעמתו עם הקביעה "דוח וינוגרד כשל" + הצגת תוצרים בכיתה, כתשתית לסיעורי מוחות.</p>	<p>* הרקע להקמת הוועדה.</p> <p>* מטרות ועדת וינוגרד</p> <p>* איך הוגדר המונח 'ניצחון' בדוח וינוגרד: משמעויות והשלכות.</p>	<p>משמעות המונח 'ניצחון' בדוח וינוגרד</p>		
<p>הרצאת אורח: בצלאל מכליס, מנכ"ל אלביט מערכות.</p>	<p>* ההיבט הכלכלי של הניצחון.</p> <p>* האם אפשר לקנות ניצחון בכסף? מה שווה כמה?</p>	<p>ניצחון עולה כסף</p>		

ביבליוגרפיה מותאמת:**שיעור 2:**

Gray, C.S., "Defining and Achieving Decisive Victory", *Strategic Studies Institute (SSI)*, April 2002, pp. 1-36.

קובר, א', 2001, "ניצחון והכרעה במלחמות המודרניות והפוסט מודרניות", בתוך: פנחס יחזקאלי (עורך), "בין 'הכרעה' ל'ניצחון'" – עיונים בביטחון לאומי, בהוצאת המרכז לחקר ביטחון לאומי באוני' חיפה, עמ' 13-24.

בזק, י., 2018, "בין הכרעה לניצחון, בין תמרון לשחיקה", בתוך: מערכות 479, עמ' 24-31.

שיעור 3:

מקרגור, ד., השתנות תחת אש: מהפכה בצורת הלחימה של אמריקה, 2007, תל אביב, משרד הביטחון.

שיעור 4:

בנג'ו, י', 1999, "דיון על ערך הניצחון בעת המודרנית", בתוך מערכות 366, עמ' 92-95.

אמיתי, י' וברש, ת., 2014, "האם נעלמה הדבקות במשימה? הערך 'דבקות' במשימה וחתימה לניצחון' בראי מלחמות העבר והעימותים העכשוויים", בתוך מערכות 455, עמ' 22-27.

שיעור 5:

Barney, R. K., 1998, "A Research Note on the Origins of the Olympic Victory Podium: International Symposium for Olympic Research", in: *Fourth: Global and Cultural Critique: Problematizing the Olympic Games* (pp. 219-226).

שלח, א', 2002, "משמעות הניצחון בספורט: 'האמנם הניצחון אינו הדבר החשוב ביותר – הוא הדבר היחיד'", בתוך החינוך וסביבו: שנתון סמינר הקיבוצים, 24, עמ' 277-283.

שיעור 6:

שוקר, פ', 2018, "המערכה על התודעה – מלחמת לבנון השנייה כמקרה בוחן", בתוך סייבר, מודיעין וביטחון (2), עמ' 3-18.

שיעור 7:

טרנר, ו', 1999, "תהליך, מערכת וסמל: סינתזה אנתרופולוגית חדשה", בתוך: א' כץ וי' ינובסקי (עורכים), תרבות, תקשורת ופנאי בישראל (כרך א'), האוניברסיטה הפתוחה.

שביט, ש', 2011, "תמונת הניצחון", בתוך מערכות 440, עמ' 56-61.

שיעור 8:

אריסטו, 2002, רטוריקה (תרגום מיוונית: מבוא והערות: גבריאל צורן), ספרית פועלים, תל אביב. קטע קריאה: המבוא, ע': 9-41.

גתי, י', 2009, "מילים וחוסן לאומי", בתוך: י' גתי (עורך), מילה בסלע: רטוריקה עכשווית (עמ' 87-112), המכללה האקדמית עמק יזרעאל.

שיעור 9:

Sanchez, T., 2000, "It's time again for heroes – Or were they ever gone?", *The Social Studies*, March/April: 58-62.

עזריהו, מ', 1996, "ההיסטוריה של ההנצחה", בתוך: א' שמיר (עורכת), הנצחה וזיכרון: דרכה של החברה הישראלית בעיצוב נופי הזיכרון, עם עובד, תל אביב.